

7. Осташева Н.В. Криза менонітської спільноти України та закордонна менонітська допомога (1914 – поч. 30-х рр. XX ст.). Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня канд. іст. наук. – Дніпропетровськ, 1996. – 24 с.

8. Плохий С. Н. Между Лютером и Менно: смена конфессии в колониях юга Украины (первая треть XIX в.) // Вопросы германской истории. Украинско-германские связи в новое и новейшее время. Межвузовский сборник научных трудов. – Днепропетровск: ДДУ, 1995. – С. 42–57.

9. Плохий С.Н. Католические колонии юга Украины после изгнания иезуитов: Игнатий Линдл // Малочисленные национальности юга Украины: История и современность. Тезисы к областной научно-практической конференции 19–20 октября 1990 г. – Запорожье: ЗДУ, 1990. – С. 22–23.

10. Шевчук-Бела Я.В. Правове становище національних меншин Півдня України у складі Російської імперії наприкінці XVIII – на початку XX ст. (на матеріалах Одеси) : 12.00.01 : Дис. ... канд. юрид. наук / Я.В. Шевчук-Бела ; ОНЮА. – О., 2008. – 202 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО ПРАВОСУДДЯ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СУДУ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ

Коршун А.О.

*аспірант кафедри загальноправових дисциплін та адміністрування
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*

Важливою умовою ефективного функціонування в Україні електронного правосуддя як чинника інформаційної взаємодії суду та громадськості є належне законодавче забезпечення цього процесу. Окрім загальних міжнародних документів, основою для підготовки і уточнення доктринальних, концептуальних, програмних та інших нормативно-правових актів, що визначають цілі та напрями діяльності органів державної влади, а також принципи і механізми їх взаємодії з організаціями та громадянами в області розвитку інформаційного суспільства в Україні, залишається «Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні» (затверджена Розпорядженням КМУ від 15 травня 2013 р.). Зокрема, в цьому документі зазначається таке поняття, як «електронна послуга» – послуга, надана громадянам та організаціям в електронному вигляді за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій (*e-послуга*). Зважаючи на відкритий характер судочинства, національні суди як державницькі інститути також мають надавати громадянам електронні послуги, як це відбувається в провідних європейських країнах з розвинутою економікою та демократичними традиціями.

Інформатизація головних сфер суспільного життя в Україні, включаючи судочинство, на нормативному рівні була задекларована ще Законом України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки». Розбудову інформаційного суспільства в Україні та впровадження новітніх ІКТ в усі сфери суспільного життя і в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування проголошено як один із стратегічних пріоритетів державної політики України [1]. Безпосередньо Концепція «Електронний суд» в Україні була розроблена у 2012 р. державним підприємством «Інформаційні судові системи» на розвиток положень Законів України «Про судоустрій та статус суддів», «Про доступ до судових рішень», «Про Національну програму інформатизації», а також Концепції галузевої програми інформатизації судів загальної юрисдикції, інших органів та установ судової системи та Стратегічного плану розвитку судової влади в Україні на 2013-2015 роки.

Ще з 2013 р. в Україні діє Концепція галузевої програми інформатизації судів загальної юрисдикції та інших установ судової системи, котра була погоджена в рамках Національної програми інформатизації. Головною метою програми інформатизації судів Концепція визначає вдосконалення інформаційно-телекомунікаційної системи судів: якісне поліпшення рівня судового захисту прав і свобод громадян та юридичних осіб; підвищення доступності, зростання довіри до органів правосуддя, поліпшення думки населення про суди, їх ролі та соціальної значимості; формування позитивного іміджу судової системи в цілому; підвищення правового рівня інформованості населення, їх ділової активності щодо забезпечення захисту своїх прав, свобод і законних інтересів у судовому порядку [2]. У гл. 3 Концепції електронного суду для системи «Електронного суду» були визначені такі завдання: надання можливості фізичній особі або організації направити до будь-якого суду країни підписаний електронним цифровим підписом позовну заяву (апеляційну чи касаційну скаргу) разом з пакетом супутніх документів за допомогою мережі «Інтернет»; надсилання стороні судового процесу електронної копії процесуального документа або повістки засобами електронного зв'язку (e-mail чи SMS); розробка та впровадження універсального формату обміну даними, завдяки якому стане можливою передача справ та документів між автоматизованими системами документообігу суду різних розробників [3]. З метою реалізації положень Концепції наказом ДСА України від 7 вересня 2012 р. № 105 було затверджено Тимчасовий регламент обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу, який визначає порядок подання учасниками судового процесу до суду документів в електронному вигляді, а також надсилання таким учасникам процесуальних документів в електронному вигляді паралельно з документами у паперовому вигляді відповідно до процесуального законодавства. Цим наказом було також визначено порядок реєстрації і роботи користувачів у системі, подання та отримання судом електронних документів, а також надсилання документів користувачу [4].

11 грудня 2014 р. Радою суддів України затверджена нова Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015-2020 роки.

Спеціальними нормативними актами, котрими наразі запроваджено окремі елементи «електронного суду» в широкому розумінні, є: Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. (статтею 152 цього закону покладено обов'язок впровадження електронного суду; здійснення заходів щодо організації обміну електронними документами між судами та іншими державними органами і установами [5]); Закон України «Про доступ до судових рішень» від 22 грудня 2005 р. (в статті 2 цього закону запроваджено обов'язковість відкритого оприлюднення в електронній формі усіх судових рішень) [6] та інші закони. Окрема група законів, таких, як Закони України «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронний цифровий підпис», «Про телекомунікації», регулює порядок електронного документообігу, що стосується здійснення судочинства. Крім цього, реалізація ЕП регламентована процесуальними кодексами: ГПК України, ЦПК України, КАС України, КПК України. Наприклад, у новому КПК України статтею 35 «Автоматизована система документообігу суду» вже передбачено проводити процесуальні дії в електронному форматі [7].

Регулюють цю сферу і підзаконні акти, зокрема такі нормативно-правові акти, як Положення про Єдину судову інформаційну систему України, погоджене рішенням Ради суддів України від 25 грудня 2009 р. № 106, Положення про автоматизовану систему документообігу суду, затверджене рішенням Ради суддів України від 2 квітня 2015 р. № 25 тощо, містять численні норми, котрі унормовують функціонування електронного судочинства на сучасному рівні.

Якщо говорити про європейський вимір правового регулювання ЕП, то на сьогодні діє низка правових актів Ради Європи, що регламентують базові принципи електронного судочинства, зокрема це: Висновок № 2 (2001) Консультативної ради європейських суддів для Комітету міністрів Ради Європи про фінансування та управління судами для забезпечення ефективності судових органів і виконання ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (від 23 листопада 2001 р.); Рекомендація № R (95) 11 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам стосовно відбору, оброблення, подання та архівації судових рішень у правових інформаційно-пошукових системах (від 11 вересня 1995 р.); Рекомендація Res (2001) 2 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо рентабельності розробки і зміни конструкції судових і юридичних інформаційних систем (від 28 лютого 2011 р.); Рекомендація Res (2001) 3 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо надання судових та інших юридичних послуг громадянам з використанням новітніх технологій (від 28 лютого 2011 р.); Рекомендація Res (2003) 14 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Про можливість взаємодії інформаційних систем у сфері правосуддя» (від 9 вересня 2003 р.); Рекомендація Res (2003) 15 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Про архівування електронних документів у правовій сфері» (від 9 вересня 2003 р.) та ін.

Правові проблеми інформатизації судової влади тісно пов'язані з розвитком електронного правосуддя, яке не може існувати поки в процесуальному законодавстві відсутні положення, що закріплюють його основні функції. Необхідно визнати, що інформатизація органів судової системи, насичення їх перспективними інформаційними технологіями в даний час не забезпечено в достатній мірі нормативно-правовою базою. Незважаючи на прийняття певних відомчих правових актів, які зачіпають окремі аспекти даної проблеми, детально відпрацьованої правової бази інформатизації, яка відповідала б сучасним умовам, в Україні до сих пір не створено.

Література:

1. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки [Електронний ресурс] : Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/537-16>.
2. Про Національну програму інформатизації [Електронний ресурс] : Закон України від 04.02.1998 № 74/98-вр. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>.
3. Концепція електронного суду України [Електронний ресурс] : розроблена ДП «Інформаційні судові системи». – К., 2012. – Режим доступу : http://www.kbs.org.ua/files/koncept_d.pdf.
4. Тимчасовий регламент обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу [Електронний ресурс] : затв. Наказом Держ. суд. адміністрації України від 07.09.2012 № 105. – Режим доступу : <http://if.arbitr.gov.ua/sud5010/900/40/7/>.
5. Про судоустрій і статус суддів [Електронний ресурс] : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
6. Про доступ до судових рішень [Електронний ресурс] : Закон України від 22.12.2005 № 3262-IV. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3262-15>.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10. – Ст. 88.

ВИТОКИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВИХ СИМВОЛІВ

Мішегліна В.М.

*аспірант 1-го курсу кафедри загальнотеоретичної юриспруденції
Національний університет «Одеська юридична академія»*

Державне життя кожного народу можна розглядати з різних дослідницьких позицій. Великий інтерес представляє історичний підхід, а саме проблема генезису правових символів та їх генетичний зв'язок з інститутами